

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู

An Evaluation of Need Assessment in the Development of Strategic Leadership for
School Administrators under Nongbualamphu Education Service Area Office

คุณชญ์พัฒน์ พวรรณ¹

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ²

ธีระพล เพ็งจันทร์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 338 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) มีค่าเท่ากับ 0.12 โดยด้านการกำหนดทิศทางการมีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to evaluate the need assessment in the development of strategic leadership for school administrators working under Nongbuabamphu Education Service Area Office. The sampling group for this study included 338 school administrators, deputy principals, department heads, and staff heads selected with Stratified Random Sampling. The research instruments were five-point rating scale and reliability equaling 0.99. The statistical tools included mean, standard deviation, Priority Needs Index Modified

(PNI_{Modified}), and data analysis. The result suggests that the overall present state level is very high for the evaluation of the need assessment in the development of strategic leadership for school administrators, and the overall desirable state is at the highest level. Considering Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}) which equals 0.12 the figure points out that organizational direction is the most important, following with strategy implementation, organizational culture, human resources management, and strategic control and evaluation, respectively.

Keywords: evaluation of need assessment, development of strategic leadership , school administrators

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในด้านต่างๆมากมาย รวมไปถึงด้านการเมืองและด้านการศึกษา การพัฒนาประชาธิปไตย เมื่อเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้กันอย่างกว้างขวาง ใน วงการศึกษาย่อมมีการปรับเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่ โดยมีการปฏิรูปในสถานการณ์ของการปกครองที่ดีที่จะทำให้ การอยู่รอดด้วยการอาศัยผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญ จากการศึกษาทางมานุษยวิทยาในกลุ่มแรก ๆ ที่พบว่าไม่ว่าจะเป็น วัฒนธรรมแบบใดในโลกนี้(เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส และ สุนทร สายคำ, 2562 : 158)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยผู้บริหารต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิม มีความเป็นภาวะผู้นำในการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีหลักธรรมาภิบาล เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและคุณครู ซึ่งใช้กระบวนการทางการบริหารพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้เกิด ผลผลิตทางการศึกษาตามที่ประเทศชาติต้องการหน้าที่หลักของผู้บริหารการศึกษา (เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส และ สุนทร สายคำ 2562 : 159) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีในการโน้มน้าวใจบุคคลให้ปฏิบัติงานและช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560: 169) จะช่วยพาสังคมของตนไปสู่ความเจริญตามเป้าหมายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแต่ที่สำคัญยิ่ง คือ สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาโดยจัดตั้งสถานศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยออกแบบการให้ การศึกษาโดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ให้การศึกษาในปัจจุบันสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา (มันทนา กองเงิน, 2554 : 3)

สถานศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษาหรือหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการผลิตบุคลากรซึ่งเป็นเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาประเทศการบริหารงานและการดำเนินงานในสถานศึกษาจึงเป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่สำคัญ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและชุมชน เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่สำคัญเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ทั้งนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องวัฒนธรรมจึงมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนนั้นต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติของบุคคล พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นการ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

เปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลมากกว่าใช้พลังอำนาจบังคับและควบคุม เพราะจะทำให้ทุกคนเข้าใจความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา โดยการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของทุกๆ คน ทำให้ทุกคนมีความพึงพอใจเต็มใจและตั้งใจทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ ภายใต้วัฒนธรรมของสถานศึกษาที่แข็งแกร่ง ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา(ธร สุนทรายุทธ,2551: 508)

จะเห็นว่าสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การศึกษา การบริหารงานจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประกอบกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ต่าง ๆ ที่กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จะสามารถช่วยพัฒนาให้ไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา วางเป้าหมายไว้ ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารรวมถึงพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล แก่ไขปรับปรุง พัฒนาแผน ยุทธศาสตร์ และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและ หน่วยงานอื่น สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 303 โรงเรียน จำนวน 2,727 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่ง, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์ในการทำงาน, ขนาดของสถานศึกษา
- 2.2 ตัวแปรตามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 3) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 5) ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์

3. ขอบเขตเวลา

มกราคม ถึง มิถุนายน 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 303 โรงเรียน จำนวน 2,727 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608-609 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-43) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน มีการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 3) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 4) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยศึกษาเอกสารต่างๆ หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา นำไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

4.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

4.4 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่จัดส่งไป ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษานั้นโดยตรง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ตามรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 103)

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ เทคนิคการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ $PNI_{Modified}$ คือ เป็นสูตรที่ปรับปรุง โดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการหาผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการ จำเป็นให้อยู่ในพิสัยช่วงที่ไม่กว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 15-17) สูตร $PNI_{Modified} = (I-D)/D$

ผลการวิจัย

การวิจัยสามารถนำมาจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จากมากไปหาน้อยในรูปแบบของตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล ดัชนีจัดเรียงอันดับความต้องการจำเป็น (PNI) และอันดับที่ของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล		
1.ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.04	0.78	มาก	4.45	0.50	มากที่สุด	0.13	1
2.ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ	4.01	0.79	มาก	4.51	0.46	มากที่สุด	0.13	1
3.ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์	4.05	0.78	มาก	4.52	0.45	มากที่สุด	0.12	2
4.ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	4.01	0.78	มาก	4.53	0.46	มากที่สุด	0.13	1
5.ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์	4.02	0.77	มาก	4.52	0.46	มากที่สุด	0.12	2
โดยรวม	4.02	0.79	มาก	4.52	0.48	มากที่สุด	0.12	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.79) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.48) และความต้องการจำเป็นในการหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.12$) เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร มีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.13$) ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ มีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.13$) ด้านการสร้างวัฒนธรรม

องค์การ มีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.13$) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.12$) ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.12$) เป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

1. สภาพปัจจุบันของพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, $S.D. = 0.79$) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ที่เท่าเทียมกันแต่ยังไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุดแสดงให้เห็นว่าทุกด้านยังสามารถที่จะพัฒนาและสามารถที่จะเรียนรู้ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นได้ในอนาคต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีหรือแบบแผนเพื่อกำหนดทิศทางขององค์การมีการวางแผน ชี้แจงเพื่อให้เกิดความชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและภายในทั่วไป เพื่อที่จะนำผลการวิเคราะห์ไปกำหนดทิศทางไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณค่าและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับ กมล โสวาปี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3” ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านกำหนดทิศทางขององค์การมีการปฏิบัติที่ดีที่สุด ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับศักดิ์สิทธิ์ โธสมบัติ (2546) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามทัศนของครูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา “ผลการวิจัย” พบว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ในด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านเทคนิค อยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าสภาพสิ่งแวดล้อม บริบท ทรัพยากร ของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ผู้บริหารต้องใช้ประสบการณ์ในการทำงานตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า ไปพร้อมกันอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐฉา ภารพบ (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ จากประเด็นความคิดเห็น 64 ประเด็น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น 2 ประเด็น โดยพบว่า หลักสูตรชุดฝึกกอบรมมีความหมายโดยรวมในระดับมาก 2) การพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ภาพรวมพบว่า ผู้เข้าการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงขึ้น การนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ปฏิบัติงานที่โรงเรียน พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เพาซี วงศ์ภักดี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้านคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านการสร้างแรงจูงใจ สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม (มีค่าPNI_{Modified}= 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าในการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้บริหารมีการวางแผน เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการควบคุมภาระงานอันส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีการประชุมวางแผน ติดตาม และสร้างวัฒนธรรมขององค์กรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิการ (2545: 4) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้ หน่วยงานองค์กรมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ถ้าปราศจากแนวทางที่กำหนดโดยการบริหารเชิงกลยุทธ์แล้ว หน่วยงานมักโน้มเอียงไปสู่ทิศทางที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขวงศักดิ์ พฤกษเทเวศ (2553:191-200) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัย พบว่า องค์กรประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการนำกลยุทธ์ไป ปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภณ ธรรมรักษ์ และคณะ (2556: 58-69) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบ ได้แก่ การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรในองค์กร การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม การควบคุมองค์กรอย่างสมดุล และการเป็นผู้นำองค์กร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อค้นพบ

1. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. แนวทางที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

- กมล โสวาปี. (2556). **ผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- เจ้าอธิการบุญ ช่วยโชติวิโส และ สุนทร สายคำ. (2562). **ภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: เอมี ก๊อปปี้ เซนเตอร์.**
- เชวงศักดิ์ พุกษเทเวศ. (2553). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ณัฐวุฒิ ภารพบ. (2553). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ**
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). **ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560**
- ธนภณ ธรรมรักษ์ และคณะ. (2556). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม.**
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.**
- เพาซี วงศ์ภักดี. (2556). **ภาวะผู้ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
- มันทนา กองเงิน. (2554). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- ศักดิ์สิทธิ์ โดสมบัติ. (2546). **การใช้ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามทัศนของครูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตลพบุรี ในพระบรมราชูปถัมภ์.**
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.**